

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 2.000.

Pol leta 1.000 (Dr. Puntar)
Četrt leta 500 (JUGOS)

Mali koledar.

Petek, 12. junija: Janez Fakund. —
Sobota, 13.: Anton Padovski. — Nedelja,
14.: Bazilij (Vasilij). — Ponedeljek, 15.:
Vid. — Torek, 16.: Jošt. — Sreda, 17.: A-
dolf, Lavra. — Četrtek, 18.: Efreim. — Pe-
tek, 19.: Srce Jezusovo.

MALE NOVICE.

MOLČATI JE ZLATO.

Zadnje številko «Malega lista» je vso
pokupila tržaška kvestura za «pet pr-
stov in en zagrabek». To se pravi zaple-
nili so ga. Zdaj se morda ne bo tetka
«Edinost» šopirila, kakor da je samo o-
na in njena žlahta kaj prida, ker smo
vsi v «loistem frdamanju».

Naročnike prosimo potrpljenja. Če
se že jeze, naj se ne jeze na nas, ker ni
naša krivda. Človek včasih blekne kak-
šno resnično, pa jo sliši kakšen tak in
potem pride pokora.

Nekatere dopise prinašamo v ti šte-
vilki znova.

SLOVANI ITALIJE
IN DRUŠTVO NARODOV.

Na pobudo goriških Slovencev se je
v aprilu ustanovilo društvo za Hrvate
in Slovence, da se priključi mednarod-
ni zvezi. Minuli teden je tudi tržaška
politična struja ustanovila novo druš-
tvo, ki se tudi priključi mednarodni
zvezi. Mednarodna zveza ima namen,
da širi med državami duh bratstva in
da se ovirajo vojne.

KAM JE SEL?

Pred tremi tedni je izginil neznano
kam 16 letni Cvetnič Kristijan iz Nada-
njesela 61, obč. Šmihel pri Postojni.
Fant je srednje rasti, črnih oči in las
in ima na glavi vseklino. Je mirnega
obnašanja. Informacije naj se pošilja-
jo županstvu obč. Šmihel pri Postojni,
p. Nadanjeselo.

SILNA VROČINA V AMERIKI.

Združene države je v zadnjem času
obiskala strašna vročina, kakršne ne
pomnijo 40 let. V Newyorku imajo v
senci do 38, v Washingtonu 43 in v
Virginiji celo 48 stopinj vročine. Rav-
noproj so imeli v Ameriki nenavaden
mraz in prehod je bil tako nenaden,
da so imeli v Chicagu drug za drugim
smrtne slučaje vsled mraza in potem
vsled vročine. Vseh žrtev vročine je se-
daj nad 50.

GROZEN SPREJEM.

Viljem Maher v Minneapolis (Ame-
rika) je povabil več prijateljev na ve-
čerjo. Eden se je malo zakasnil; poti-
pal je gostitelja, pri mizi sedečega, po
rami, in je na grozo zapazil, da je mr-
tev. Dva druga gosta sta sedela tudi še
pri mizi in oba mrtva, tretji se je na-
zof boril s smrtjo. Stoklenica žganja
na mizi je povedala vse. Moške so pili
strupeno žganje, kupljivo od brezvest-
nih tihotapcev. Tihotapec z alkoholom
prodaja v zadregi vse, kar po alkoholu
smrdi.

IMENITNA SLUŽBA.

Potreba po natakarijih je v zadnjem
času v Londonu zelo narasla, in sicer
zato, ker hodijo ljudje od dne do dne
bolj v hotele in gostilne na hrano. Za
natakarije cvete trenutno v Londonu ze-
lo bujna pšenica; inteligentni in pripra-
veni mlad moški pride kmalu na 1000
funtov na leto, to je 120 tisoč lir, prvi
nadzorovalni natakariji pa na 2000 do
3000 funtov.

VEDNO VIŠE.

Neki francoski letalec se je dvignil s
svojim zrakoplovom do višine 9325
metrov nad morjem.

Borba z večnim ledom

Že zdavna se trudijo drzni potovalci
dospeti na severni tečaj naše zemlje. Ta
pa je zakrit z večnim snegom in ledom.
Zato ga je težko doseči. Sedaj, ko ima-
mo letala in zračne ladje, so se vnovic
polotili tega podjetja.

Nemške priprave.

Na čelu vseh načrtov koraka nemški
stotnik BRUNS, ki je ustanovil «MED-
NARODNO ŠTUDIJSKO DRUŽBO ZA
RAZISKOVANJE TEČAJNIH POKRA-
JIN Z ZRAČNO LADJO». Petdeset naj-
znamenitejših svetovnih učenjakov ji
pripada; tako Fridtjof Nansen, dalje
veliki poznavatelj zemškega magnetizma
profesor Bauer, polarni raziskovalec
Knut Rasmussen, Sven Hedin, graditelj
zračnih ladij Schütte itd. Nemška vlada
se za podjetje zelo zanima. Velikanski
načrt je izdelan že do najmanjše potan-
kosti. Tako bodo imeli s seboj toln za
merjenje globin, sani itd. Bruns je do-
ločen od družbe za voditelja ekspedicije,
ki se je bo poleg Nansena udeležilo
deset znanstvenikov.

Denarno podporo bodo dale razne
države med njimi tudi Japonska.

Zakaj silijo na tečaj.

Bruns hoče narediti svojo prvo pot
na sever bolj iz znanstvenih namenov,
da preišče ondotne obsirne pokrajine. On
ima pa se drugi načrt. Hoče namreč
dognati, kod bi bila pripravna pot za
splošni promet med Evropo in Japonsko
ter Ameriko.

Najbližja pot.

Ako vzamemo v roko «globus», to je
zemljevid na krogli, ki nam predstavlja
zemeljsko kroglo, vidimo, da je dosedaj
običajna pot iz Nemčije na Japonsko
petkrat bolj zamudna kakor bi bila nova
pot čez severni tečaj. Sedaj gre ladja iz
Hamburga okoli Španje v Sredozemsko
morje, skozi Sueski prekop in Rdeče
morje v Indijo in od tam na Japonsko.
Voznja traja 40-50 dni. Bruns bo naredil
velikansko zračno ladjo, ki bo se enkrat

obsirnejša kakor dosedanja Zeppelinovi
zrakoplovi. Tista ladja bo vozila čez
zmrzle severne kraje in bo prišla iz
Hamburga v japonsko Jokohamo v 5 ali
6 dneh. Voznja bo celo stirikrat cenejša
kakor je po morju po stari poti.

Kod se bo vozilo.

Zračna ladja bi vozila po sledeči pro-
gi: Amsterdam - Hamburg (na Nem-
škem) - Kjebenhafen (Skandinavija) -
Leningrad - Arkangejsk (Rusija), potem
ob severni sibirski obali, kjer se izliva
reke Jenisej in Lena v tečajno morje,
odtam na zemeljski rtič Dežnev (Ala-
ska), potem na otoke Aleute v Tihem
oceanu, z Aleutov pa v Jokohamo.

Tečajna zemlja.

Tečajna zemlja je zelo obsejna. Suhe
zemlje okoli tečaja je petkrat toliko ka-
kor meri Italija. Tla so bogata na premo-
gu. Je pa v onih deželah tudi zivalstva
silno veliko, čeprav se nam čudno zdi,
da morejo živali ondot bivati. Ako pa se
čez tiste kraje vpelje zračni promet med
največjimi mesti sveta, potem zadobe one
dežele tudi političen pomen. Zato se vse
države prizadevajo, da bi ona tla dobile
v svoje roke. Kanada je že proglasila, da
bo z njene strani vse do tečaja njena last.

Amundsen.

Slavni morski raziskovalec Amund-
sen je sel pred par tedni na severni tečaj
z letali. Hotel je prehiteti vse druge ter
zasedati tečaj v imenu norveške države.
Toda dolgo časa ni glasu o njem. Neka-
teri domnevajo, da je srečno prišel na te-
čaj in se mudi tam, da preiskuje, meri
in študira. Drugi menijo, da ni tako lah-
ka pot in da se mu je kje zateknilo. Eoje
se pa celo, da ga ne bo nikdar več v naše
kraje nazaj. Bruns je označil Amundse-
nov polet za nevarno početje, češ da le-
talo ni še sposobno za take voznje. Ves i-
zobraženi svet se živo zanima za Amund-
sena. Gotovo pa je, da bodo se drugi po-
kusili iti za njim, kajti človeška želja po
spoznavanju je neutešljiva.

DOBRODOŠLA MIŠ.

V poljedelskem zavodu v mestu La-
val na Francoskem se je prejedla miš
skozi tapetno steno. Par kamenčkov je
padlo dol, za njimi pa dva zlatnika. U-
radniki so hitro šli gledat in so našli
luknjo, v nji pa 4810 frankov, lepo za-
vitih v časnik, z datumom 13. oktobra
1870. Takrat je bila vojska z Nemci
in je najbrž nekdo skrtil franke za bolj-
še čase, pa jih ni več dvignil.

SOVRAZNIKI CIGARET.

Tibetanska vlada je prepovedala ka-
jenje cigaret, češ da to bogovom ne do-
pade in da je zdravju škodljivo. Neka
tobačna tovarna v Kalkuti je opozorila
tibetansko vlado, da bi se pičili dohod-
ki države dali z davkom na cigarete
izdatno povišati; pa ni nič pomagalo,
odgovor je bil, da ne.

PLAČAJTE NAROČNINO.

Veliko število naročnikov je še v za-
stanku z naročnino za tekoče letošnje
leto. Prosimo vse, da naj ne odlašajo s
plačilom, kajti pol leta je že za nami.
Drugod se listi sploh naprej plačujejo,
tembolj je čas poravnati svoj dolg vsaj
sredi leta. Zastonj so le kapitalistovski
časniki, kateri so vzdrževani od boga-
tinov zato, da ljudstvo slepe. Mali list
je samsvoj, se ne boji nikogar, se ne
vklanja, mamonu, zato pa hoče svojo
naročnino.

JAGER PRIJAGA, KAJ MI POMAGA...

Čuden slučaj se je pripetil pred ne-
kaj dnevi v Kotah na Moravskem.
Stražmojster Spitzer iz Brna je lovil
v reki Moravi ribe. Na vabo je ujel veli-
kega soma, ali ko ga je vlekel k sebi,
se je som bliskoma zagnal v vodo, pa
potegnil za seboj s strmega brega tudi
ribiča. Padec je bil nagel in globok, re-
ka narasla in ribič je našel smrt v va-
lovih.

VESEL DAN

bo za višarske romarje kresni dan. Cer-
kev na sv. Višarjih je na novo prezi-
dana in na 24. junija bo kip Matere
božje v slovesnem sprevodu prenešen
iz Žabnice na Višarje.

BELEŽKE.

Vsem edinjaškim duhovnikom. Fra-
masonska tržaška zveza, ki jo Vi di-
rektno ali indirektno, aktivno ali pa-
sivno podpirate, je priredila na Gospo-
dov dan, na velikonočno nedeljo med
Sežano in Povirjem igro z žogo. To je
trajala od 7. zjutraj do poldne. Seveda
so povzročili, da je tudi mladina so-
sednjih vasi zanemarila svojo dolžnost.
In to se dela po sistemu. Mladina leze
v framaonstvo, nemoralnost, v narod-
no pogubo. Tako bo za narod iz-
gubljena.

MIHEC: Spet sva se zamerila,
so naju zaplenili.
JAKEC: Poboljšala se nisva nič,
kaj bodo zdaj naredili?

La «Voce Repubblicana», ki izhaja v
Rimu, je prinesla članek: «Italija,
Nemčija in naši nemški Tirolci». V
članku opozarja, da raste nemška moč,
nemška država se dviga in ta nemška
samozavest se je pokazala, ko je zma-
gal Hindenburg pri volitvah. Hinden-
burg je dobil prve čestitke iz Merana.
To pomeni veliko, kajti v Nemčiji ved-
no bolj govorijo o tlačanih bratih v Ita-
liji. «La Voce» se obrača do vlade in
pravi: Edino jamstvo, da ostane Tirol-
ska v miru z nami je to, da damo Nem-
cem vse pravice, tako da se bodo čutili
zadovoljne.

Branje je umetnost. Kdor zna brati,
mora namreč izluščiti iz prebranih be-
sedi in stavkov tudi vse tisto, kar ni no-
traj zapisano. Posebno kdor v sedanjih
časih bere liste, mora se naučiti, da
najde v njih tisto, česar se časnikarji
niso upali povedati. To se pravi «brati
med vrstami».

Predprava. V starih časih so razni
stanovi imeli posebne pravice ali pred-
pravice. V moderni državi tega ni; vsi
smo enaki na papirju. Samo eno pred-
pravico smo rešili, namreč to, da lah-
ko «beremo med vrstami». To predpra-
vico doseže vsak tisti, kateri ljubi izo-
brazbo. Pijanci in plesavci ostajajo
neumna čreda.

Nezanestljivo je marsikateri naciona-
list. Človek bi mislil, da si bo dal gla-
vo odrezati za narod, pa ni tako. Neki
slovenski brezverec v Trstu je rekel v
družbi: «Raje bi hotel biti fašist, kakor
slovenski klerikalec.» Torej ni res na-
rod prvo in najvišje, ampak prvo je
mržnja proti «klerikalizmu», naciona-
lizem pa je kakor frak, ki se zdaj na-
takne, zdaj odloži, kakor bolje kaže.

Dopisi z dežele. Tednik tržaških ka-
pitalistov in framaonov ima svojo po-
sebno politiko. Ker ga kmetje malo ma-
rajo, morajo uredniki sami sestavljati
«dopise z dežele». Ljudje v dotični vasi
berejo in se čudijo, češ glejte no, te No-
vice pa res vse vedo. Seveda so uredni-
ki včasih nekoliko nerodni in sami iz-
dajo svoj način «dopisovanja». V svoje
«dopise z dežele» (v Trstu spisane) vta-
kejo radi zabavljice čez ta hudobni
Mali list. V nekem dopisu «iz Brezo-
vice» se jeze, češ da Mali list preganja
slovenski šport. V nekem dopisu «iz
klanske občine» pozivajo Mali list, naj
preneha z napadi. V isti številki pa sa-
mi grmadijo napade in laži proti Ma-
lemu listu. Ne zdi se nam vredno od-
govarjati. Vsi narejeni dopisi ne bodo
Novice rešili. Kmet na Koprščini bere
Novice zato, ker mu hodijo zastonj v
hišo. Ko bo te zastonjščine konec, bo
navček zapel...

Kako je s politiko

NOBEDEN NIČ BOLJŠI.

Amerika rada poudarja, da ni zemlje lažna in da ji je tuja vsaka osvajačna politika. V resnici pa tudi ona sili vedno dalje preko svojih meja. Vsekar pa se pri tem po vojni s Španijo, kateri je otela Portoriko in si podvrгла Kubo, izogiba nasilnemu osvajanju ter se za pridobivanje novih pokrajin poslužuje trgovske politike, kupčije. Že leta 1801. je bila Amerika od Francije kupila Luiziano. V novejšem času je kupila od Španije Florido, od Rusije Aljasko, od Danske Virginijske otoke. S tem pa ameriški pohlep še davno ni nasičen. Nasproti Panamskemu kanalu leže razna otočja in otoki, ki se niso pod ameriško oblastjo in tudi Filipine še loči od Amerike tuja posest. Pravkar se pripravlja Amerika, da poseže po teh otokih, v kolikor so francoska posest. Ne s silo, ampak trgovskim potom: Francija naj poravnava svoje težke vojne dolgove nasproti Ameriki s temi otoki. To so francoski antilski otoki v Atlantskem oceanu in nekatera otočja v Tihem oceanu. Prvi naj bi služili v varnost Panamskemu kanalu, drugi v obrambo Filipin in zlasti kot pomorsko oporišče v morebitni vojni z Japonsko.

Francozi zaenkrat o tej kupčiji nočejo še nič slišati. A če bodo še v naprej tako trdovratno branili upeljave vsakih davkov za pokritje vojnih stroškov, ki so jih morale uvesti in jih že plačujejo vsi drugi narodi, ki so se bili udeležili vojne, bo Amerika najbrže kmalu dosegla svoj cilj.

SVETOVNA POLITIKA.

Zemeljska krogla ima dva tečaja: severnega in južnega. Tudi svetovna politika ima dva: prvi je v Srednji Evropi (Francija, Nemčija, Avstrija itd.), drugi pa je takomenovan Daljni Vzhod (Indija, Kitaj, Japan). Največje države sveta se bolj bavijo z mislimi na Daljni Vzhod kakor na Srednjo Evropo. Neusmiljeno nasprotje vlada med Anglijo in Rusijo. Rusija povsod sili k južnim morjem in ima eno oko na bogato Prednjo Indijo. To je najbogatejša dežela na svetu in seveda v lasti Angležev. Anglež povsod nasprotuje Rusu in sploh vsem Slovanom, ker se boji za svoje bogastvo. Zato pa tudi Rusija grdo gleda Angleža in mu nagaja, kjerkoli more. Po celi zemeljski krogli ima Rusija razposlane agente, da izpodkopujejo angleško moč in veljavo. Celo med afriške zamorce so hodili boljševiski agentje ščuvati proti angleškemu gospodstvu. Zato se med podložnimi narodi angleške države čuti povsod nemir in nezadovoljnost.

DOGODKI NA KITAJSKEM.

Kitajska je tudi sila bogata dežela, le narod je precej leniv in zanemarjen. Vse evropske vlade si žele tam kaj pridobiti in se okoristiti. Večkrat pa se Kitajci tega naveličajo in se vzdignejo proti tujcem. V zadnjem času dela Rusija veliko prijateljstvo s Kitajci in ona jih je zopet zagnala v boj proti tujcem. Rus hoče s tem zadeti Angleža na občutljivem mestu. Upor se je začel v Šanghaju, kjer je morala evropska policija rabiti orožje. To je še bolj podnetilo strasti. Veliki nemiri so bili v Cng-Kiangzu, kjer so kitajski študentje uničili tri hiše, v katerih so stanovali tujci. V milijonskem mestu Kantonu je prava državljanska vojna. Vkorakale so rdeče čete, katere vodi general Sun-Yat-Sen, ter so mesto oplenile. Evropske vlade in Amerika so poslale večje število bojnih ladij na pomoč svojim ljudem. Tudi japonske ladje so tam. Nevarno je, da se iz dosedanjih nemirov izcimi kak hujši spor med državami.

ŠE ENO NASPROTJE.

Znano je po svetu, da vlada staro sovražstvo med Ameriko in Japonsko. Japonska ima mnogo ljudstva in želi dobiti novih tal, da bi svoje ljudi prehranila. Pred 20 leti je s tajno angleško podporo premagala ruske bojne sile, si prisvojila Korejo in Formozo ter postala vplivna velevalst. Ko je tako odpodila Ruse od tamošnjega morja nazaj v Sibirijo, je potem vrgla oči na otoke Filipine, ki so ameriška last. Od takrat se Amerika pripravlja na boj. Zato ima Amerika tako velikansko bojno ladjevje, da poseka celo angleškega. Letošnje pomorske vaje so imeli Amerikanci v smeri proti Japonski in Japonci tudi ne drže križem rok. Ko je bilo v Washingtonu pred par leti sklenjeno, da ne smejo imeti države več kakor določeno število bojnih ladij, so Japonci urno potopili dve stari škafliji in razglasili v svet kako so pridni in poslušni. Na tihem pa so si mislili: vojška bo z novimi ladjami. Zato jih pridno pa tiho grade. Prej ali slej bo nastal velik šunder na morju, ki nosi ime «Tihi ocean».

ALI SI ŽE POSLAL SVOJ DAR ZA SKLAD «MALEGA LISTA»? ?

Po čem je lira?

Dne 10. junija si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 42.10 L.
za 100 č. kron — 74.25 L.
za 100 fr. frankov 122.75 L.
za 100 šilingov — 350.— L.
za 1 dolar — 25.05 L.
za 1 funt — 122.10 L.

Stanje laške lire

V zadnjem času smo opazili, da je naša lira nazadovala v primerj z drugimi denarji. Po današnjem izkazu tržaške borze stne dolar 25.10, dunajski šiling 350, jugoslovanski dinar 41.75, angleški funt pa 122.40. Za sto zlatih lir pa je treba papirnatih 485.

Zakaj lira pada.

Italijanski časopisi pišejo, da so zadnji padec lire povzročili spekulanti v Njujorku in Londonu. To sta dve glavni mesti za svetovno kupčijo z denarjem in tam delajo z malimi valutami, kar sami hočejo. Velik učinek na padec lire je imela predvsem beseda ameriške vlade, ki je rekla, da bo zahtevala plačilo dolgov. Italija dolguje Ameriki čez 2000 milijonov (2 milijardi) dolarjev. Ako bi morala začeti plačevati, morala bi iskati dolarje, ker Amerika lir ne vzame. Čimbolj pa raste popraševanje po dolarjih, tem bolj raste njih vrednost na denarnem trgu. Jasno je pa tudi, da Italija ne more dolga plačati, zato se smatra italijanski denar za manj vreden, kakor se kaže. Zato je lira na denarnem trgu šla dol.

Prazne obljube.

Ko so prišli fašisti na vlado, so obetali, da bo kmalu lira dosegla zlato vrednost. Pa to se ni zgodilo. Ostala je poprečno tam kakor poprej. Pozabiti ne smemo, da se je svoječasno že dvignila tako visoko, da smo kupili 1 dolar z 19 lirami, sedaj jih moramo pa že zopet šteti 25. Fašistovske obljube so ostale samo velike besede, vse je ostalo dozda po starem.

Zunanji svet tudi opazuje notranji razdor v Italiji med vladno stranko in strankami ljudstva. Stranke, ki zaslo-pajo laško ljudstvo, se nočejo udeleževati dela v državnem zboru. Dva tabora sta v Italiji, med njima pa je večje nasprotstvo, kakor mora biti običajno politično nasprotstvo. Zdaleč se vidita oba tabora kakor dva hudourni oblaka, iz katerih utegnejo vsak čas zabli-skati ognjene strele. Ta nevarni stan-tudi načelniku vlade, Mussoliniju, ni prikrit. On bi zelo rad videl, da se nasprotje omili. To ga je gnalo k pesniku Danunciju, od katerega pričakuje vlada uspešno pomoč za pomirjenje duhov in za zblizanje med obema sovražnima tabroma. Ni slučajno, da je ravno med padanjem lire šel Mussolini k Danunciju. Čutil je, da je treba storiti kaj velikega in uspešnega, da se pomiri trgovski svet in da dobi zopet zaupanje v trdnost vlade ter v vrednost papirne lire.

Finančni minister govori.

V torek 2. junija je finančni minister De Stefani izpregovoril v držav-

nem zboru. Ves govor je imel namen potolažiti Italijo in Evropo. Državni stroški za tekoče poslovno leto znašajo 18 milijard 995 milijonov in za poslovno leto 1925-1926 bodo znašali 17 milijard 217 milijonov. Za to leto je bil predviden primanjkljaj 1355 milijonov, danes pa lahko minister trdi, da se bo zaključilo tekoče poslovno leto brez primanjkljaja.

Vlada bo zopet zvišala obresti državnih zakladnih listov od 4 na 5%. S tem upa pridobiti ljudi, da bodo vladi več denarja posojali na zakladne liste.

Minister je tudi obljubil, da bo dobil od velike Morganove banke iz Njujorka posojilo v tekočem računu. To posojilo bo znašalo 50 milijonov dolarjev. Vlada bo te dolarje uporabljala samo v ta namen, da bo vzdrževala vrednost lire na stalni višini. Ako bo na borzah veliko popraševanje po dolarjih in bi kazala lira navzdol, tedaj bi finančni minister nalašč kupoval s svojimi dolarji lire, zato da bo tiščal liro nazaj gor; kadar bo pa lira že sama gor silila, jo bo prodajal in vračal dolarje Morganu, s tem bo pa tudi zadržal, da ne bo prehitro šla kvišku.

Seveda je minister obljubil tudi v tem govoru, da bo stroške zmanjšal in dohodke povišal. Obljubil je tudi, da bo zmanjšal število papirnih bankovcev, da bo tako lira dobila več cene.

Bomo torej videli, kako pojde. Gospodu ministru želimo obilo sreče.

RAZNOTEROSTI.

Ubožec.

Te dni je umrl v Neapolu ondodt znani berač Bendeni, ki so mu ljudje nadeli priimek «Pascali». Ko so uradno pregledali njegovo stanovanje, so našli predal, ki je bil zvrhan poln bankovcev in razen tega tudi tri hranilne knjižice, ki so se glasila na 40.000 lir. Bendeni, ki je živell — kakor je dokazano — samo ob kruhu in vodi, ni zapustil nobene oporoke in tako bo imetje njegovo razdeljeno med neapolske siromake.

Nova knjiga.

Dr. Josip Wilfan piše knjigo, ki bo imela naslov: «Težko je polagati račune od tujega denarja, ki ga je človek porabil». Kdaj bo izšla, ne vemo še, tudi ne, koliko bo stala; nekateri pravijo, da eno poslansko mesto.

Naša pošta.

T. Oreh pod Karlovco. — Naročnina plačana do konca februarja 1926.
Škofije. — Dopis nerazumljiv.

Darovi za Mail list

R. P. Ž. G. 3 lire, Neimenovan 0.50. I-van Gorela 0.90. Matija Pečar (Energia v Južni Ameriki) 24 lir. Marija Smrdel 0.90.

PODLISTEK

Valvazor o Orehku.

Slavni Valvazor je napisal pred 235 leti tole o Orehku na Notranjskem.

Graščina Orehok spada pod Notranjsko ter leži na Pivki, sedem milj od Ljubljane, eno miljo od Postojne, torej med Postojno in Senožečami. Ime ima od orehov, ki v velikem številu tod rastejo.

Grad je zgrajen v lepi okolici, kjer najdeš krasne njive, prelepo žitno polje in deteljne pašnike.

Takoj pod gradom leži vas islega imena, kjer stoji cerkev sv. Florijana ter štirioglat zvonik. V tem zvoniku visi zvon srednje velikosti, ki nosi letnico 148. v starinskem pravopisu in je bil vlit torej leta 148. po Kristusu.

Orehok pa ima še dve drugi cerkvi: ena je sv. Lovrenca, druga sv. Nikola. Domačega kaplana vzdržuje graščinska gosposka; toda vseeno prihaja duhovščina iz Hrenovic v vsaki potrebi, previduje ljudi s svetimi zakramenti in vrši tudi druga duhovska opravila.

Graščina je že zelo stara, kajti že leta 1245. so zapisani trije bratje: gospod Adolf, gospod Hartvig in gospod Oton. Ko je ta rodbina povsem izumrla, je šel pozlu tudi grad. Leta 1584. ga je gospod Ahac, grof Thurn, nanovo pozidal in ga je proti turškim napadom obdal z visokim zidovjem in štirioglatimi stolpi.

Začetka tega stoletja (17.) je grof Thurn prodal graščino gospodu Rafaelu Karaduci (Caraduci), dvornemu kancelerju iz Gradca. Nato je prešel grad v last gospoda Jakoba Hallern, kasneje na rodbino Niklasa Hörnerja, pozneje ga je kupil knez Porzia in slednjič Ivan Bernhard baron Rossetti.

Prva slovenska tiskarna in knjigarna.

Ni bila ne Celovcu ne v Ljubljani ne v Trstu ne v Gorici, ampak v gorski vasi na Goriškem, na Banjšicah, ki so zaslovene po vsem svetu šele v času svetovne vojne zastran velikih bitk med italijansko in avstrijsko armado. Prvo slovensko tiskarno

je ustanovil slovenski pesnik in pisatelj Valentin Stanič. Ta znameniti mož se je rodil 12. februarja 1774. leta, torej pred 151 leti v Bodrežu blizu Kanala. Ljudsko šolo je obiskoval v Trbižu na Koroškem, latinske šole pa v Celovcu, modroslovje in sveto pismo pa je študiral v Saleburgu na Avstrijskem.

Stanič začne javno delovati.

Kot 29 leten mož je bil v mašnika posvečen. Škof ga je poslal na Banjšice, kjer pasel 2000 duš; stanoval je v napol razpadli kolibi s slamnato streho 6 let in pol; potem je pastiroval v Ročinju 10 let, slednjič je postal kanonik in šolski nadzornik v Gorici, kjer je umrl leta 1847. v 74 letu svoje starosti. Staničevo življenje je zelo zanimivo popisano v letošnjem Mohorjevem koledarju. Berite ga!

Prva slovenska tiskarna.

Stanič se je dolgo trudil, da bi Slovenci kaj brali, zakaj takrat so razumeli bukve samo duhovni in tu pa tam kak lajik. Zato si je leta 1806. ustanovil prvo tiskarno; sam si je pripravil po-

trebno orodje, izrezal si črke, pripravil si je črnilo, nakupil papirja in leta 1807. je dal na svetlo prvo pesem «O premišljanju Jezusovega trpljenja»; naslednja leta je izdal bukvice «Za kmete in mlade ljudi» in več drugih knjižic.

Prva slovenska knjigarna.

Stanič ni miroval, dokler ni ustanovil v Gorici lastne bukvarne, v kateri so se prodajale vse slovenske knjige, kar jih je zagledalo dotedaj beli dan, bodisi v domačiji, bodisi na tujem. Da so danes Goričani med vsemi slovenskimi deželami najbolj načitano ljudstvo, da ima goriška dežela izmed vseh slovenskih dežel najmanj nepismenih ljudi, to je v veliki meri zaslu-ga Staničeva, ki je že pred več ko sto leti širil in dvigal kulturo slovenskega rodu. Slava spominu Valentina Staniča!

O Staničevi Tiskarni žal ni več nobene sledi. Dandanes deluje med Slovenci v Italiji pet tiskarn: Edinost v Trstu, Saxova v Idriji, Šebrova v Postojni, Lukežičeva v Gorici in «Zadružna tiskarna» v Gorici.

Kaj nam z dežele pišejo

BRDCE pri Bistrici.

Dne 26. maja so v Zarečje in na Brdce prišli eksekutorji po davek. V računu so imeli po 4 obroke za l. 1924. Za te ni nobeden pregovarjal. Imeli pa so tudi obroke za l. 1921. in 1922., za te se je trdil, da so oproščeni. Eksekutor pa je vseeno zahteval celo plačilo, češ da se bo ze potem dobilo povrnjeno. En kmet je res gugal svoje živinice v Trnovo v zapor. Dolžan je bil 128 lir, potem je dobil se 30 lir doklade za zaprto žival.

KOMEN.

Oderuhi se jezijo na «Mali list», češ, da piše vedno o njih, da so izkoriščevalci in da izsesavajo ubogo ljudstvo. Poglejmo koliko resnice je na tem. V nedeljo je bila v Komnu veselica. Do dneva pred veselico je bilo vino po 4 lire liter: Na dan veselice pa po 5 lir, se da bi bilo dobro. Golas je stal 3.25 lir, bilo ga je za 3 žlice tekočine in 4 kosce mesa. Pisec teh vrstic ni bil v vseh gostilnah, in da bi se ne delala krivica, povem, da se je dogodil ta slučaj v Žigonovi gostilni. Pa recite, da ne izkoriščajo.

JAVORJE v Istri.

Nekateri hruskiški magnati delajo intrige zaradi Mlekarnice. Na neki svoji tajni seji so sklenili, da bodo dali za predsednika mlekarne nekega 23 letnega fantiča. Zadržniki, zganite se, da ne bo prepozno. Na obnem zboru ima vsakdo pravico voliti, ne samo par hruskiških patriotov. Dosedaj vemo, da mlekarne deluje in uspeva, ne vemo pa, kako bi šlo pod kakimi novimi voditelji. Ti seveda mislijo sedaj, da je prišel njihov čas, da se bodo vseli k pogrnjeni mizi. Slisali smo tudi, da so se ti velikasi izrekli, da bodo mlekarne kupili. Znajte, bratci, tla mlekarne ni naprodaj! Ustanovljena je bila za dobro vse daljne okolice, ne pa za par kapitalistov. Če take tiče izvolimo v starišinstvo, jo bodo res hoteli prodati. Zato, kmetje Brkini, bodite na straži, udeležite se obnega zbora vsi od povsod in ne dopustite, da bi kapitalisti prevzeli vaso najmočnejšo gospodarsko organizacijo. Mlekarna v Hrusici je bila v ponos vsem Brkinom skozi 20 let in več, o statih mora tudi zamaprej na stari preskušeni poti.

Iz BREGA.

Huda nesreča je zadela neko družino v Dolini. V soboto popoldne se je vračal na dvokolesu z dela domov 22 letni mladenič Karel Pangerc iz Doline št. 116, skupaj z dvema tovarisema. Na ostrem ovinku istrske ceste tik krematorija se je isti hip nahajal dvojni tramvaj, voz premoega in od S. Ane je se privozil kamjon žavelske oljarne. V ta kamjon je zadel nesrečni mladenič in zletel na tla. Delavci s kamjona so ga hitro vzdignili v kadi in ga odpeljali v bolnišnico. A se na potu je mladenič izdihnil; bil je zadet v sence, in to je povzročilo njegovo smrt. Doma so ga čakali z večerjo, a namesto njega je prihitel tovaris naznanit nesrečo; lahko si je misliti, kako je delovala ta novica na domače. Mladenec je bil mirnega značaja, varčen, ves zaslužek je prinašal domov; ni dosti zahajal po krčmah in plesih, ampak je rajši doma čital dobre knjige, ki so mu bile najlepša zabava. Ranjkega so prepeljali domov, kjer so mu pripravili lep pogreb. Bodi mu lahka domača zemlja, a njegovi duši bodi milostljiv Bog, ki se ga on v življenju ni sramoval.

V Prebenegu pa je izginil 18 letni mladenič Josip Zerjal s števil. 39 na Binkoštno nedeljo zvečer. Kam je šel, ni znano, in tudi je čudno, kaj ga je gnalo od domače družine, ki ga je vendar ljubila in skrbeli zanj. Stariši so v velikih skrbih. Če bi se morda kje oglašil, naj dotični sporočijo družini.

GRADEC pri št. Petru.

Kakor po navadi, tako smo tudi letos dne 24. maja obhajali v naši vasi opašilo. G. župnik iz Slavine je v naši cer-

kvič masoval. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo sv. mase precejšnje število vernikov tudi iz sosednjih vasi. Žalibog so se med prisotnimi dobila tudi taka dekleta, ki so se med sveto mašo nedostojno obnašale in zabavljale, čez našo ubožno cerkvico. Me smo cerkev kolikor je bilo mogoče okinčale. Če pa dotičnim dekletom naša cerkev ne ugaja, naj pa drugo leto rajši doma ostanejo, ne bodo vsaj s svojim nedostojnim vedenjem drugih ljudi motile.

Vaska dekleta.

POVIR.

V «Novicah» z dne 4. t. m. se pere nek povirski komunist. Spravil je skupaj precejšnjo zmes samih laži in obrekovanja. Njegov dopis ne vsebuje besedice resnice. Ni sicer vredno odgovarjati podležu, ker pa me vsled nekega dopisa v «Malem listu» z dne 8. pr. m. prizadeti grdo pogledujejo, izjavljam, da dopisa o meznarjevem sinu nisem pisal in nisem bil z njim v nikaki zvezi, pač pa potrjujem, da isti povsem odgovarja resnici. Nasprotnikom našega prosvetnega društva ni bilo nobeno sredstvo pregrdo, s katerim so skušali onemogočiti nam ustanovitve istega, vendar nam niso veliko škodovali, ampak takorekoč izločili samo plevel. Imamo torej le najboljše ljudi v društvu.

Ivo Štok.

PIRAN.

Naša občina je vzela pri «Cassa depositi e prestiti» v najem 3 milijone 200 tisoč lir, ki jih bo odplačevala v dolgih obrokih. Ta denar se bo porabil za zgradbo vodovoda. Mnogo let se borimo za cesto Piran-Trst. Načrt za prvi del te ceste, in sicer Piran-Pomjan, je obležal v Rimu. Treba ga bo rešiti, da se ne zgubi kje na ministrstvu.

POSTOJNA

Tukajsnje prebivalstvo se precej peča z živinorejo. Ker je bila razširjena med govejo živino kuzna bolezen na spolovilih, so si mnogi živinorejci omislili lastne bike, da bi bolj uspešno kljubovali kugi. Dne 1. maja se je vršila izbira in licencovanje bikov. Na občinskem pozivu je stalo, da se bo to vršilo na živinskem sejmišču. Kar naenkrat pa je prišlo povelje, da bo ta reč pred Pepetovo gostilno. Pred pravim začetkom sta živinozdravnika ogledovala prignane bike in se precej zadovoljivo izrazila o njih lepi izreji. Ko pa se je pravo izbiranje začelo, so bili zavrženi vsi drugi biki, priznan pa samo Pepetov in sosedov. Pripomnimo, da je Pepetov bik potomec sive krave in rdečega očeta, dočim so bili drugi čistokrvni zavrženi. Ata so pustili ogledati se tistega, ki mleko pije in bo komaj čez leto dan prišel na vrsto. Ata so si tudi poskrbeli, da se skočina povisa od 5 na 10 lir. V Postojni moramo imeti zmerom kakšno posebno ceno.

Hruševje pri Postojni.

† Jakobu Šabcu na grob.

Jakob! Ni Te več med živimi. Pozno sem zvedel, da se je zgodilo, česar sem se bal: bolezen je zmagała. Te vrstice Ti posvečam v spomin, da Te ne pozabimo. Leta 1917. je bilo, ko si se vrnil z romunskega bojišča in me večkrat posetil v bolnišnici. Takrat sem ti bolj pogledal v dušo in sem videl, kako plemenito Ti je bilo srce za bližnjega. Vselej kadar si bil pri meni, zdelo se mi je, da je pri meni pol hruševske vasi in kos naše fare. Sin krščanske družine si bil prežet žive vere, katere Ti niso mogli vzeti ne tovarisi vojaki, ne lastni lahkoživci rojaki.

Brz po vojski, ko je mladina popivala, norela in plesala, si spoznal, da jo je treba voditi na druga pota. Navdušen si bil za lepo petje, predavanje in dobro igranje. Sam si spretno vodil novo knjižnico; fantje so ti poverili službo vaškega kronista. Ko je vstajalo gasilno društvo, si bil organizatorju Brnetu desna roka. Pevci, ki ste mu peli nagrobno, ali ste občutili hvaležnost prvemu predsedniku pevskega odseka? Hruševci so postavili

L. 1921. padlim vaščanom spominsko ploščo. Da se je zbirka darov v ta namen obnesla, je bila Tvoja zasluga v veliki meri. Oživila je mlekarne, bil si njen tajnik.

Zakaj se Te bomo spominjali?

Bil si značaj. Doma skrben gospodar. Očetu in materi si stregel v smrtni boleznini, prežul veliko noči; ni čuda, da si sam zbolel. Med tovariši resen, močan, pa tudi vesel in saljiv. Kletve nisi poznal. Pijača Te ni omamila. Dekliška čast Ti je bila vzvišena.

Jakob! S Teboj so pokopali velik kos Hruševja! Spomin nate naj obudi še takih fantov, tako vernih, značajnih in socialno čutečih!

ng.

KAČIČE.

Križev teden je prišla v našo cerkev procesija iz Rodika, kakor je vsako leto navada. Pevke pa so se nam zamerile, ker so v cerkvi po zidu pisale nespametne reči in sramotile nas fante. Kaj takega se niti v hlevu ne spodobi, kaj se v cerkvi. Ako ne poznajo spoštovanja do hiše božje, naj drugič raje ostanejo doma.

Kačijski fantje.

RODIK.

V nedeljo 24. maja sta pridrla v našo vas dve dekleti iz Brezovice. Obnašali sta se tako surovo, da sta se nam pristudili. Pozno v noč sta kolovratili po dvoriščih in dramili ljudi iz spanja. Pozor, starši!

AJDOVŠČINA.

Javljamo, da «Malega lista» ne dobiva več trgovina Kobal; edini razprodajalec lista je trgovina Poniž. Toliko v znanje odjemalcem.

GODOVIČ.

Na dopise v Malem listu o razmerah na občini smo dobili sledeči odgovor: Župan ni nikdar predlagal davka na prašice. Kdor to govori, je laznik. Davki da se nakladajo zmerom višji. V nobeni sosednjih občin niso tako nizki kot ravno pri nas. Prefektura da nazaj pošilja račune. Tega ni župan kriv, ki se italijanskega ne razume; če je kaj resnice na tem, bo pač krivda na tajnici. Župan stane uro hoda od občinskega urada in ne more vsega videti. Kar se pa tiče občinskega sluge in babice, je bil cel odbor in cela občina za to, da imata dovolj plače. Posebno babica, ki je zahtevala naravnost baronsko plačo. Kmet plačaj in plačaj, drugi pa naj gosposko žive. Delajte kakor delamo mi kmetje, pa boste živeli! Svilene obleke pa pustite, to je za mesto, ne za nas, ki moramo vsak dan gnoj kidati.

KOPER.

Naša občina je silno revna. Dokaz zato so besede vladnega komisarja, ki je rekel, da plačujemo nič manj ko 700 lir na dan samih obresti na naš dolg. — Vsaka oseba v Kopru, stara ali mlada, moška ali ženska, plača poprečno po 63 lir letnih občinskih pristojbin.

IZOLA

Naša občina ima 300.000 lir dolga in pristojbine so poleg tega neznosne. Okolica je brez cest. Že 50 let se borimo za cesto ob Dragonji. Rimska vlada je določila v ta namen 250.000 lir, naša občina je dodala 125.000 lir; tržaška prefektura pa se je izjavila, da cesta ni nujna in je že namenjeni znesek odtegnila. Sedaj se spet borimo za to cesto; ali uspemo ali ne, to dokaze čas.

Botre! Botri!

Najlepši spomin na sv. birmo je molitvenik. — Največjo izbero v najbližnjih belih in trdih vezavah dobite pri

ŠTOKI - TRST

Via Milano 37

Gospodarstvo

Cene v Trstu na debelo. — Čresnje I. vrste 230-300, II. vrste 100-210, višnje 300 lir stot. Fizol v stročju 200-300. Jagode 600-1000, vrtnje jagode 240-350. Krompir 70 lir stot. Hruske 220-350 lir stot. Grah 40-60. Paradizniki 600. Radič 50-210. Grozdje sv. Ivana 200-350. Redkvice 100 šopov 10-25 lir. Selin 200 lir stot.

Cena po Istri. Črno vino: Koper 1.80, Buzet 1.40, Pomjan 1.40, Buje 1.30-1.40, Izola 1.50-1.60. Belo vino: Koper 1.60-1.80, Buzet 1.20, Pomjan 1.30, Buje 1.10 (moškat 1.80), Izola 1.20-1.30. — Olje 8.50-11, seno 20-35, pšenica 170, koruza 110-120, govedo 3.50-7, teleta 5-9, jamčki glava 40-70, ovce 70-180.

Avtomobilska zveza Trst-Vipava-Istrija.

Objavljen je sledeči vozni red. Odhod iz Trsta ob 6 zjutraj, Opčine 6.30, Sezana 6.45, Šmarje 6.50, Sv. Križ 7, Tomaj 7.10, Dutovlje 7.20, Skopo 7.25, Kopriva 7.30, Stanjel 7.40, Čehovini 7.50, Manče 8, Vipava 8.20, Ajdovščina 8.40, Col 9.20, Črni vrh 9.45, Godovje 10, Idrija 10.30. — Popoldanski avto gre iz Trsta ob 16 (4 pop.) in sicer samo do Vipave, kamor pride ob 19 (7 zvečer), naprej ne gre. — Iz Idrije odhaja vsak dan ob 15 (3 popoldne), Godovje 15.30, Črni vrh 15.45, Col 16.20, Ajdovščina 16.45, Vipava 17.10, Manče 17.30, Čehovini 17.50, Stanjel 18.05, Kopriva 18.20, Skopo 18.25, Dutovlje 18.35, Tomaj 18.40, Križ 18.50, Šmarje 18.55, Sezana 19, Opčine 19.15, Trst 19.40. — Drugi avto vozi le iz Vipave v Trst, in sicer odhaja iz Vipave ob 6 zjutraj ter dospe v Trst ob 9. Ta vozni red velja od 1. junija dalje. Voznja Trst-Idrija in narobe ima zvezo tudi na Gorico in Postojno. Krajša voznja Vipava Trst in narobe vozi le ob delavnikih.

Stabilim. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.

Zadružna tiskarna.

GORICA, VRH PLACUTE, 18.

Edina slovenska tiskarna zadružne oblike. - Tiska časopise, knjige, vsakovrstne tiskovine za zasebnike in urade.

Medmestni telefon števil. 253.

Vabilo na občni zbor.

Hranilnica in Posojilnica v St. Petru na Krasu, r. z. z n. zav. vabi svoje člane na 25. redni občni zbor, ki se bode vršil dne 14. junija 1925 ob treh in pol popoldne v uradnih prostorih v lastni zadružni hiši s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora;
2. Poročilo načelstva in nadzorstva;
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1924;
4. Volitev načelstva;
5. Volitev nadzorstva;
6. Sprememba pravil;
7. Slučajnosti.

V slučaju nezadostne udeležbe članov se bode vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bode sklepal veljavno ob vsaki udeležbi članov.

NAČELSTVO.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vretic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrdka Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

POZOR: Kmetje-trgovci, da ne bode vaše voz v kale vozili v tej suši, vam jih jaz prav po ceni potisnem in okrove gor potegnem od 10-25 lir od kmetskega voza do najboljše kočije. Ex lokavški kovač Širca, Štorje - p. Sežana.

DOBRA kuharica išče službo kot samostojna gospodinja, eventualno v župnišču. — Vprašanje na upravo lista.

DVA mizarska pomočnika sprejme v trajno delo Anton Černetič, mizarski mojster v Knežaku.

SEM KUPEC za hrastova debla vsake množine. — Stenovich - Trst, Casella Postale 504.

Izvršitev smrtne obsodbe v Ljubljani

Simon Naglič obešen

Kdo je ta mož.

V Cerkljah na Gorenjskem je lani 18. oktobra posestnik Simon Naglič iz revolverja streljal na svojo ženo Katarino, tako da je reva potem umrla. Pred božičem se je vršila sodnijska razprava pred porotniki, ki so Nagliča obsodili na smrt na vešalih.

Prošnja na kralja.

Simon Naglič, ki ni le žene streljal, ampak jo je prej pogosto pretepal z bičem in s kuhinjsko stolicco in zakrivil tudi druge grehe proti naturi, je pisal kralju, naj ga pomilosti.

Visoki odgovor.

V ponedeljek 24. maja predpoldan je deželni sodnik dr. Kaiser dal pripeljati Nagliča v sodno dvorano; posadili so ga pazniki na ravno tisto klop, na kateri je sedel, ko je bil pred božičem obsojen v smrt. V dvorani se je zbralo polno ljudi. Vse je bilo radovedno, kakšen odgovor je prišel iz Belega grada. V dvorani vlada tišina. Zadnja vrata se odprejo, sodni dvor prikoraka, slovesno opravljen. Sami resni obrazi. Predsednik dr. Kaiser vstane, odpre črne bukve in bere: «Simon Naglič! Dolžnost mi je, da vam naznam, da je bila vaša prošnja za pomilostenje zavrnjena in da se bo izvršila smrtna kazen jutri ob šestih zjutraj. Pripravite se torej na zadnjo pot. Ob teh besedah se je ljudstvo kar pretreslo.

Zadnje želje.

Predsednik zopet vstane in reče: «Vprašam vas, Simon Naglič, ali imate še kakšno posebno željo? Obsojenec odgovori tiho: «Sorodnike bi rad videl: svoje otroke in brata Jozefa, pri katerem so moji otroci». Predsednik: «Tako bom dal brzojaviti po sorodnike». Ura je bila poldan, ko so pazniki peljali Nagliča v jelo.

Simon Naglič v celici.

Odkazali so mu veliko celico, čedno. Miza je belo pogrnjena, na njej božje razpelo; Naglič sedi pri mizi, kadi cigareto. Bled je.

Zvonec pozvonil in pri vratih ječe se prikaže več moških. «Gospod jetniški ravnatelj! Mi smo časnikarji in bi radi govorili z Nagličem. Prosite ga, naj nas sprejme.» Ravnatelj: «Pojdem poprsat, ali vas sprejme». Čez dve minuti se ravnatelj vrne in reče: «Prosim, vstopite».

Celica se odpre, časnikarji vstopijo. Naglič vstane, da vsem roko. Nakar se začne razgovor. Časnikarji vprašajo: «Gospod Naglič! Kako vam je pri srcu, ko stojite pred smrtjo? Kako je sploh prišlo do umora? Kaj je bilo z ženo?»

Vino in žganje.

Naglič je ves bled, kadi neprestano in pripoveduje:

«Kako je prišlo do tega, res se danes ne vem. Napeljali so me drugi. Zaprt sem bil svoj čas radi nevarne groznje. Med tem se je ona seznanila s drugimi. Otroke je dala sestri in tudi denar je trošila bolj za drugo kot za dom. Uverjen sem, da so jo drugi zapeljavali in podpihovali. Kako je prišlo do tega dejanja, se danes ne vem, ker sem bil silno razburjen in pijan. Pili smo gorke žganje, nato staro žganje in vino. Pri polni zavesti bi tega gotovo ne storil. Smilijo se mi otroci. — Priznam pa da sem res silno nagle jeze in sem to tudi v jezi napravil. Vdal sem se popolnoma svoji usodi. — Ali se boste dali spovedati? — Ja, zakaj pa ne? Bil sem vedno veren človek in sem se danes. Spravil sem se že z Bogom in si želim tudi gospoda duhovna. — Težko je pričakoval brata z otroci in ravnatelj ga je potolazil, da so storili vse možno, samo da se pravočasno pridejo njegovi sorodniki.

Kaj je Naglič jedel in pil.

Simon Naglič, ki je bil dotedaj jetniško oblečen, si je izprosil svojo obleko, kar so mu dovolili. Za zadnjo pot se je Naglič lepo opravil. Obril se je oblekel v praznično obleko, belo pisano obleko s čevlji na zadrigo. Povedal je, kaj želi jesti in piti. Od 10. predpoldne do večerje je popil tri četrt belega vina, pri večerji je spil 4 četrt vina. Opoldne je zavžil juho, meso, dve prikuhi in dunajski zrezek, podomače snicelj s salato. Po kosilu je dobil 3 pomaranče. Po kosilu je rekel prazniku: «Ta kuhinja je pa dobra!» Popoldne je dobil za južino hlebec belega kruha, kos slanine. Za večerjo si je zbral svojo najljubšo jed: meso s čebulo na kisu in olju.

Brat Jozef že prišel!

Z gorenjskim vlakom se je pripeljal brat Jozef, pa brez otrok, kar je bilo tudi pravilno, da niso bili v mestu na dan obešenja lastnega očeta. Simon ga je prijazno sprejel; pozdrav ni bil brez solz. Uredila sta gospodarske zadeve, glede preskrbe otrok in tako dalje. Brat je ostal v celici ves čas, vso noč do časa, ko je bilo treba oditi na morišče.

«Ena ura je skrita,
mor' bit' lih nocč.
Nobeden prijatelj
ne pojde menoj.»

Naglič Simon je dal poklicati duhovnika. Prišel je franciskan doktor Angelik Tominec, ki ga je pripravil na zadnjo težko pot. Naglič je opravil spoved kot veren kristjan, potem je ostal pri njem pater se dve uri in je nesrečnega tolazil ter ga pripravljaj na veliki trenutek. Nagliču je to silno dobro delo in očitno olajšalo njegove težke trenutke pred smrtjo. Prisrčno in s solzami v očeh je stiskal patru roko, ko se je od njega poslavljaj. Potem je vstopil v celico spet brat Jozef ter ostal v njej vso noč s Simonom, ki ni zatislil očesa.

Zbogom, solnce!

Drugo jutro je prišel v celico pater Tominec. Najprej se je Naglič se enkrat hotel spovedati; Jozef je šel ven. Čez nekaj časa je duhovnik odprl vrata. Jozef je vstopil, Simon pa je prejel na kolensih z veliko pobožnostjo sveto obhajilo kot zadnjo popotnico. Potem so vsi trije molili naslednje molitve za umirajočega, katere človeka do mozga presunejo.

V imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.

Premišljeno in pri polni zavesti hočem pred Bogom urediti svoje življenje. Moje telo naj vzame zemlja, iz katere je vzeto. V spravo za greh naj strohni in zavoljo zaslužnja Jezusovega naj častito vstane sodni dan. Mojo dušo naj vzame Jezus Kristus, ki jo je ustvaril in odrešil. Vanj verujem, vanj upam, in njega ljubim. Obzalujem iz vsega srca, da sem ga zalil. Kakor upam, da mi je usmiljeni Bog odpustil moje zlitve, odpustim tudi jaz vsem ljudem. Bodi pozabljeno vse, kar me je kdaj žalilo. Pa tudi jaz prosim odpustjenja za vse, kar sem komu — vedé ali nevedé — hudega storil.

Z Bogom, zemlja! Kadarkoli bo volja božja, rad zapustim vse, kar imam ti. Rad se ločim od premoženja, od časti, od veselja, da bi bil le združen s Stvarnikom. Z Bogom, ljubo solnce! Rad se odrečem, da te ne bom videl več: moje lepše solnce bo Jezus Kristus. Z Bogom, oče in mati, bratje in sestre, prijatelji in znanci!

Za priče te svoje trdne volje prosim tebe, ljuba Mati Marija, in vaju, moj angel varuh in moj sveti patron, ki sta mi bila pomočnika na potu zveličanja. Nesite to oporoko pred obličje presvete Trojice in izprosite mi milost, da se vse to natanko izpolni. Amen.

Po teh molitvah so molili se žalostni del roznega venca. Ura je bila pet. Duhovnik je rekel: «Zdaj je vse v redu. Tik pred zadnjim trenutkom pa obudite se enkrat kesanje, jaz vam bom podelil vesoljno odvezo.» Simon se je zahvalil, izročil bratu srebrno uro. Nato je dobil zajtrk. Dobil je 3 skodelice črne kave.

Prišla je ura.

Pazniki so vstopili v celico, zvezali Nagliču roke na hrbtu, nato so ga po hodniku peljali na dvorišče, zastrazeno z vojaki. Zada je gledalo prizor 300 oseb, ki so dobile dovoljenje za vstop. Ko je stal Naglič pred sodnim zborom, je vstal predsednik in je slovesno rekel: «Prišla je vaša ura, ko se nad vami izvrši smrtna kazen! Stopite naprej.» Nato se je obrnil proti krvniku Mausnerju, ki je bil prišel nalašč iz Zagreba, in je rekel: «Gospod krvnik! Storite svojo dolžnost.» Ljudstvo je komaj dihlo.

Zadnji trenutki življenja.

Krvnik in pomočnik sta prišla Nagliča v svojo sredo in ga spremila do stebra. Naglič je urnih korakov stopal proti steburu. Se enkrat se je Naglič obrnil v smeri proti domu, nato je stopil na pružico (klopico). Duhovnik ga je pogledal, mu podelil vesoljno odvezo ter odšel. Pomočnik je Nagliča potisnil do stebra, krvnik pa je zadaj zavil vrv v zanko ter jo položil preko glave okoli vratu. Ura je bila šest. Krvnik je zadrignil zanko, tako da je šla vrv na desni strani mimo ušesa dalje na železni kavelj. Močno je vrv zadrignil. Naglič se je z glavo nagnil na levo. Pomočnik je malce dvignil obsojenca, krvnik pa je pružico izpodnesel. Ta hip je Naglič vztrepetal in vztrepetala je vsa množica. Krvnik je pokril obsojenčev obraz z rjavim prtičem; pomočnik je tiščal z levo roko obsojenca k steburu, z desnico pa ga na desni vlekel dol. Zdravnik je naslonil slušalko na obsojenčovo srce že prej. Čez nekaj časa je stopil dol in je izjavil: «Gospod predsednik! Javljam, da je po 11 minutah nastopila smrt.» Predsednik se je obrnil proti sodnemu zboru ter slovesno izgovoril: «S tem je smrtna kazen nad Simonom Nagličem izvršena in zakonu je zadoščeno. Odpušeno mu bodi!» Občinstvo je v sveti tišini odslo. Krvnik in pomočnik sta ostala tam še 1 uro, kakor zahteva zakon, nato sta nesla truplo z vislice in sta je položila v krsto, katero se prepeljali na pokopališče.

Kupim čebule od lilij sv. Antona in čebule navadnih rumenih narcisov (tromboni)

Ponudbe z vzorcem nasloviti na

M. German

Trst via Roma 3.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

Miljutin Godina
TRST

Via Genova št. 13 prvo nad.

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

Dr. SANDRO RIZZATTI
SPECIALIST

za bolezni ušes, nosa, grla.
Asistent dunajske klinike.
Sprejema od 11-12 in od 3-4.
GORICA, v. Mameli (v. scuole) 5.

Cerkvena umetnost - Dober tisk
NOVA TRGOVINA

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov,
nabožnih knjig, podob, svetinj in
in drugih nabožnih predmetov.
Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

ALOJZI POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Pro-
daja, kupuje, popravlja vsakovrstne
predmete. — Korist vsakega je, da
se prepriča o cenah.

Zobotehnični ambulatorij
Egidij-a Schifflin-a

Trst, Via Settefontane št. 6, I. nadstr.

odprt vsak dan od 9-13. in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor
tudi zobnice s kavčukom.
Slovenem 20% popusta. **DELO ZAJAMČENO.**

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z Veliko premijo, diplomu in Zlato svetinjo

Trst **via Caprin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

Kadar kupovati čevl,
prej preudari h komu greš.
V Trstu, v ulici Caprin
čaka nate Forcessin.
Šiva trdno in močno,
daje fino in cenó.

Slovenci! Kupujte samo pri Forcessinu!